

RTU studiju kurss "Vardarbība un incests"**0L000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0373
Nosaukums	Vardarbība un incests
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Svetlana Lanka - Lektors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kurss "Vardarbība un incests" sniedz padziļinātas zināšanas par vardarbības fenomena būtību un izpausmēm, akcentējot sociālā darbinieka lomu vardarbībā cietušo un vardarbību veikušo personu atbalstīšanā. Kursā tiek apskatītas vardarbības definīcijas un veidi, īpašu uzmanību pievēršot vardarbībai ģimenē un tās sekām pieaugušajiem, bērniem un pusaudžiem. Tiek analizēti ētiskie un profesionālie izaicinājumi, ar ko saskaras sociālie darbinieki, kā arī aizspriedumu ietekme uz palīdzības sniegšanu. Tiek aplūkotas sociālajā darbā pielietojamās teorijas, gadījuma vadības process, starpinstitucionālās un starpdisciplinārās sadarbības nozīme, kā arī psiholoģiskās palīdzības sniegšanas principi. Tiek iepazīstināts ar terapijas modeļiem, kas pielietojami darbā ar bērniem un pusaudžiem, kuri cietuši no vardarbības, kā arī ar normatīvo regulējumu, kas nosaka atbalsta pakalpojumu pieejamību. Kursā ietvaros paredzēts arī izglītojošs atbalsta centra apmeklējums. Īpaša uzmanība tiek veltīta incesta fenomenam kā specifiskai vardarbības formai, aplūkojot tā definīcijas, veidus un psihosociālās sekas. Tiek analizēta gan juridiskā, gan sociālā pieeja incesta gadījumu izpratnē, kā arī seksuālās vardarbības īpatnības ģimenē. Kursā tiek iztirzāta upura pieredze un ilgtermiņa sekas, piemēram, trauma, lojalitātes konflikti, paškaitējums, attiecību grūtības u.c. Sociālā darbinieka profesionālā kompetence, loma atklāšanas, ziņošanas un palīdzības procesos incesta gadījumos tiek aplūkota plašā kontekstā, iekļaujot sadarbību ar bāriņtiesām, policiju, krīžu centriem un citām institūcijām. Tiek uzsvērta profesionālās ētikas un robežu ievērošanas nozīme darbā ar cietušajiem un viņu ģimenēm. Kursā noslēgumā tiek analizētas vardarbības un incesta prevencijas iespējas izglītības iestādēs un kopienā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Veicināt izpratni par vardarbību un incesta cēloņiem, ietekmi uz personību, atbalsta nodrošināšanas iespējām sociālā darba praksē. Izprast vardarbības un incesta cēloņus un radītās sekas. Studiju kursa uzdevumi: Pilnveidot sociālā darbinieka profesionālo kompetenci, kas ļauj pilnvērtīgi darboties, atpazīstot vardarbību un sniedzot palīdzību vardarbību pārdzīvojušam individuālam, ģimenei, atsevišķai grupai. Palīdzēt izprast sociālā darbinieka lomu atbalsta sniegšanā vardarbību piedzīvojušiem.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	1) Sociālā gadījumu apraksts un ieteikumi (Metodiskais materiāls darbam ar vardarbībā cietušām un vardarbību veikušām personām). 2) Normatīvā regulējuma izpēte - Izpētīt Latvijas un starptautiskos likumus (piemēram, Bērnu tiesību aizsardzības likumu, Krimināllikumu u.c.), kas attiecas uz vardarbības gadījumiem. Sagatavot kopsavilkumu par sociālā darbinieka pienākumiem šādās situācijās. 3) Analizēt zinātniskus rakstus vai pētījumus par vardarbību ģimenē, seksuālu vardarbību vai incestu 4) Mācītspēka sagatavotas problēmsituācijas analīze un prezentēšana auditorijā.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Anspoka, Z. (2010). Vardarbība pret bērnu. Latvijas Universitāte. 2. LR Saeima. (1998). Bērnu tiesību aizsardzības likums. https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums 3. LR Saeima. (n.d.). Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums. https://likumi.lv/ta/id/68488-socialo-pakalpojumu-un-socialas-palidzibas-likums 4. Ministru kabinets. (2017). Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem. https://likumi.lv/ta/id/291788-prasibas-socialo-pakalpojumu-sniezdejiem 5. LR Saeima. (1997). Ārstniecības likums. https://likumi.lv/ta/id/44108-arstniecibas-likums 6. Ministru kabinets. (2014). Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanas kārtība no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām. https://likumi.lv/ta/id/271251-socialas-rehabilitacijas-pakalpojumu-sniegsanas-kartiba-no-var darbības-cietusam-un-var darbību-veikusam-pilngadigam-personam Papildu/Additional:: 1. Yeager, K., & Roberts, A. (Eds.). (2015). Crisis intervention handbook: Assessment, treatment, and research. ProQuest Ebook Central. https://ebookcentral-proquest-com.db.rsu.lv Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. Ontario Association of Children's Aid Societies. (n.d.). What is child abuse? http://www.oacas.org/what-is-abuse 2. Medical News Today. (n.d.). What is incest? Causes, effects and recovery. https://www.medicalnewstoday.com 3. The Conversation. (n.d.). Child abuse – News, research and analysis. https://theconversation.com/topics/child-abuse-504 4. Journal of the American Academy of Child and Adolescent Psychiatry. (n.d.). Incest and sexual abuse of children. https://www.jaacap.org/article/S0890-8567(09)62529-7/fulltext
Nepieciešamās priekšzināšanas	Ievads studijās, sociālā likumdošana, sociālais darbs ar individu

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Vardarbības definīcija. Vardarbības veidi Vardarbība ģimenē. Vardarbības radītās sekas pieaugušajiem, bērniem un pusaudžiem.	4	4	2	6
Ētika, aizspriedumi un sociālā darbinieka kompetence darbā ar vardarbībā cietušu un vardarbību veikušu personu.	2	8	2	16
Sociālā darbinieka praksē pielietojamās teorijas un gadījuma vadīšanas process. Starpinstitucionālā un starpdisciplinārā sadarbība	4	4	2	8
Psiholoģiskās palīdzības vispārējie principi. Ieteicamie terapijas modeļi darbā ar bērnu un pusaudžu traumām	4	6	2	8
Atbalsta pakalpojumi no vardarbības cietušām personām. Atbalsta pakalpojumu saņemšanas normatīvais regulējums.	4	10	2	10
Atbalsta centra no vardarbības cietušām personām apmeklējums	4	6	2	6
Incests kā vardarbības forma: definīcijas, veidi un psihosociālās sekas. Incesta juridiskā un sociālā izpratne. Incesta veidi: brālis-māsa, tēvs-meita, paplašinātās ģimenes gadījumi u.c. Seksuālās vardarbības īpatnības ģimenē. Upura pieredze: trauma, lojalitātes konflikti, klusēšanas mehānismi. Ilgtermiņa sekas bērnam un pieaugušajam: pēctraumatiskā stresa traucējumi, paškaitējums, attiecību grūtības u.c.	6	8	2	6
Sociālā darbinieka loma incesta gadījumos: atklāšana, ziņošana, palīdzības sniegšana. Signāli un pazīmes, kas var norādīt uz incestu. Starpinstitucionālā sadarbība: bāriņtiesas, policija, krīžu centri. Sociālā darbinieka profesionālā ētika un robežas. Darbs ar upuriem un ģimeni: aizsardzība, rehabilitācija, psihosociālā palīdzība. Prevencijas iespējas izglītības iestādēs un kopienā.	4	6	2	8
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Zināšanas: * Pārzina vardarbības un incesta definējumu, vardarbības veidiem, radītajām sekām un atbalsta sniegšanas iespējām.	Formatīvā vērtēšana, sniedzot studentiem savlaicīgu, efektīvu un pilnvērtīgu atgriezenisko saikni, reaģējot uz studentu vajadzībām
Prasmes: * Pārzina vardarbības vai incestu pazīmju atpazīšanu un atbalsta sniegšanas plānošana un vadīšana sociālā darba prakses ietvaros. * Spēj noteikt klienta vajadzības, pieejamos un piesaistāmos resursus un plānot atbalsta sniegšanu. * Spēj modelēt atbalsta pasākumu plānu.	Summatīvā vērtēšana par patstāvīgo darbu izpildi un par studiju kursa noslēguma darba izpildi. Vērtēšanas kritēriji: Aktīva dalība semināros un grupu darba uzdevumu sagatavošana – 25%; studenta patstāvīgie darbi, kas veido eksāmena vērtējumu – 25%; Studiju kursa gala pārbaudījuma darba prezentēšana – 50%.
Kompetences: * Spēj atbilstoši klientu vajadzībām, sensitīvi un efektīvi sniegt profesionālu atbalstu un piesaistīt atbilstošus pakalpojumus vardarbību vai incestu piedzīvojušajiem klientiem.	Semināru apmeklējums un aktīvās dalības kvalitāti nodrošina: aktīva līdzdalība jautājumu formulēšanā un analizē, novērtēta runas precizitāte, argumentācija, dialogs ar citiem grupas dalībniekiem, individuālo un grupu uzdevumu veikšana, praktisko uzdevumu prezentācija.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Patstāvīgais darbs / literatūras analīze. Rakstisks darbs - literatūras pārskats vai eseja par vardarbības veidu. Novērtējums balstīts uz satura kvalitāti, avotu izmantošanu un kritisko domāšanu.	25
Gadījuma analīze vai prezentācija - Analīze par konkrētu (reālu vai izdomātu) vardarbības gadījumu. Ietver situācijas aprakstu, profesionālo rīcību, institucionālo sadarbību un ētiskos aspektus. Iespējama arī grupu prezentācija vai diskusiju vadīšana	25
Eksāmena darbs: Ietver teorētiskos jautājumus par vardarbības definīcijām, sekām, prevenciju, sociālā darbinieka lomu. Var būt mutisks vai rakstisks. Testa veida jautājumi, eseju jautājumi vai gadījuma analīze	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	